

Kommunstyrelsen

§ 133

Dnr 2024-000118 4260

Remiss Betänkandet Areella näringar vid vatten (SOU 2023:103)

Beslut

Kommunstyrelsen antar yttrandet som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-04-08 § 164:

Miljö- och byggnadsnämnden 2024-03-20 § 56:

Regeringskansliets Klimat- och näringslivsdepartement har presenterat ett betänkande från utredningen om ändamålsenliga undantag från strandskyddet för de areella näringarna. Uppdraget var att modernisera undantagsbestämmelsen från strandskyddet enligt 7 kap. 16 § punkt 1 miljöbalken (1998:808) för att bättre stödja olika näringsidkare inom de areella näringarna, särskilt småskaliga lantbrukare. För att främja livsmedelsstrategins mål om ökad produktion och hållbar utveckling föreslås inkludering av vattenbruk som ett självständigt begrepp inom bestämmelsen.

Trots utvidgningen av undantagsbestämmelsen till att inkludera vattenbruk kommer regelverk för samråd, anmälan och tillstånd för vattenbruk och miljöfarlig verksamhet fortfarande att gälla. Övriga näringar, utöver jordbruk, fiske, skogsbruk, renskötsel och det föreslagna vattenbruket, bör enligt förslaget inte omfattas av undantagsbestämmelsen för att undvika tillämpningssvårigheter och miljökonsekvenser. I stället föreslås en vägledning om tillämpningen av undantagsbestämmelsen för att ge klarhet och överblick över rättsläget.

En ny dispensgrund föreslås för småskaliga förvärvsverksamheter på landsbygden, såsom gårdsbaserad fisketurism eller naturturism, för att främja sysselsättning och småföretagande. Dispensen är begränsad till vissa skärgårdsområden och inkluderar inte byggnader för bostadsändamål. Dispens kan beviljas endast om verksamheten har en funktionell fördel inom det strandskyddade området och under förutsättningen att verksamheten inte kan lokaliseras utanför strandskyddat område samt behöver för sin funktion ligga vid vatten. Dessa kumulativa kriterier krävs för att säkerställa att

Kommunstyrelsen

dispensen endast beviljas när det verkligen är motiverat och i linje med hållbarhetsprincipen.

För att förbättra tillämpningen av strandskyddet föreslås även en justering av omsättningskravet för att inkludera småföretagare, nystartade verksamheter och säsongsbetonade näringar. Kravet på verksamhetens varaktighet föreslås inkluderas direkt i undantagsbestämmelsen för att göra tillämpningen mer förutsägbar och rättvis för olika näringar. En förtydligande av det funktionella kravet föreslås genom tillägget av termen "funktionellt samband" i lagtexten för att klargöra att varje möjlig placering av anläggningen eller åtgärden inte behöver övervägas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2025, och Naturvårdsverket uppmanas att utvärdera effekterna tre år efter ikraftträdandet. Sammanfattningsvis syftar dessa förslag till en modernisering och anpassning av strandskyddet för att främja hållbar utveckling inom de areella näringarna.

Bedömning

Förslag som presenteras i Areella näringar vid vatten (SOU 2023:103) syftar till att balansera behovet av strandskydd med areella näringars utvecklingsmöjligheter, samtidigt som miljö- och landsbygdspolitiska mål beaktas.

Förslaget att inkludera vattenbruk som en areell näring kan medföra positiva effekter såsom tillväxt och nya utvecklingsidéer inom sektorn. För att stärka förslaget ytterligare, rekommenderar miljö- och byggnadsnämnden att det inkluderar tydliga riktlinjer och exempel på hur miljöaspekterna kan integreras i beslutsprocessen. Genom konkreta exempel och vägledning kan ansvarig myndighet för dispens säkerställa att utvidgningen av vattenbruk inom strandskyddat område sker på ett sätt som gynnar hållbar utveckling och minimerar eventuella negativa konsekvenser.

Förslaget att främja utveckling av småskaliga verksamheter på landsbygden är positivt. För att öka genomförbarheten av förslaget och för att undvika eventuella tolkningsproblem, rekommenderar miljö- och byggnadsnämnden att det finns detaljerade kriterier och exempel på vad som betraktas som "småskaliga förvärvsverksamheter". Detta kommer att bidra till att godtyckliga bedömningar undviks samtidigt som det säkerställs att dispens

Kommunstyrelsen

tillämpas på ett sätt som överensstämmer med strandskyddets grundläggande syften.

Förslaget att justera omsättningskrav och det funktionella kravet för att göra regelverket mer tillgängligt och förutsägbart anses också vara av positiv art. För att ytterligare stärka förslaget, rekommenderar miljö- och byggnadsnämnden att det inkluderas konkreta exempel och vägledning om hur dessa förändringar kommer att påverka olika verksamheter och situationer. Detta kommer att underlätta för näringsidkare och tillsynsmyndigheter att förstå och tillämpa de nya reglerna på ett enhetligt sätt, vilket bidrar till ökad rättssäkerhet och effektivitet på nationell nivå. Även här är det av yttersta vikt att se till att dessa förtydliganden inte leder till en urholkning av strandskyddets grundläggande syften.

Sammanfattningsvis stödjer miljö- och byggnadsnämnden förslaget och betonar positiva effekter av att inkludera vattenbruk som en areell näring, samtidigt som det rekommenderas tydliga riktlinjer för att integrera miljöaspekter och att undvika negativa konsekvenser inom strandskyddade områden. Likaså stödjer nämnden förslaget att främja småskaliga verksamheter på landsbygden, men uppmanar till detaljerade kriterier för att undvika tolkningsproblem och säkerställa strandskyddets syften. Nämnden stödjer även förslaget att justera omsättningskrav och det funktionella kravet, förutsatt att det inkluderar konkreta exempel och vägledning för enhetlig tillämpning, och betonar vikten av att dessa förändringar inte påverkar strandskyddets grundläggande syften negativt.

Barnrättsbedömning

Förslaget till beslut om yttrande bedöms inte ha någon påverkan på barn och ungdomar.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag från kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-04-08 § 164

Protokollsutdrag från miljö- och byggnadsnämnden 2024-03-20 § 56

Tjänsteskrivelse, Nikita Malygin, miljöinspektör.

Remiss från Regeringskansliet, inkom 2024-02-28.

Areella näringar vid vatten (SOU 2023:103), inkom 2024-02-28.

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Miljö- och byggnadsförvaltningen föreslår miljö- och byggnadsnämnden besluta att:

1. anta miljö- och byggnadsförvaltningens förslag till yttrande.
2. översända yttrandet till kommunstyrelsen

Miljö- och byggnadsnämndens beslut

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att:

1. anta miljö- och byggnadsförvaltningens förslag till yttrande (under rubriken Bedömning/yttrande).
2. översända yttrandet till kommunstyrelsen.

Arbetsutskottets beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att anta yttrandet.

Beslutsgång

Ordförande Roger Fredriksson (M) ställer frågan om kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Beslutet skickas till:

Klimat- och näringslivsdepartementet, kn.remissvar@regeringskansliet.se
samt kopia till kn.nm@regeringskansliet.se

Miljö- och byggnadsnämnden för kännedom